

temu przeszkadzają. Audyt skuteczności dokonywany w celu opracowania uzasadnionych propozycji odnośnie zwiększenia skuteczności wykorzystania środków państwowych i miejscowych w procesie wykonania programów budżetowych [1].

Również audyt skuteczności ma na celu ocenę poziomu oszczędności i efektywności zabiegów państwowych, programów i działalności struktur podlegających kontroli. Warto zaznaczyć, że audyt skuteczności w porównaniu z audytem finansowym jest procedurą szerszą i mniej reglamentowaną. Jeżeli audyt finansowy jest zasadniczo zabiegiem normatywnym i dosyć formalizowanym, to audyt skuteczności jest bardziej elastycznym systemem kontroli, przynajmniej w wyborze podmiotów sprawdzania, metod i sposobów podjęcia decyzji [2].

Audyt administracyjnej działalności (dalej AAD) jako forma państwowej kontroli finansowej już od dawna wykorzystana w praktyce światowej. Nazywano też go audytem odpowiednika jakości wydanym środkom, audytem efektywności i audytem skuteczności. Unia Europejska wysuwa wysokie wymagania do krajów-członków unii odnośnie ich roboty za oceną skuteczności. W wielu krajach część AAD wynosi 50-60% w ogólnym zakresie sprawdzania urzędów najwyższych państwowej kontroli finansowej [3, str. 10].

Metodologiczne zaopatrzenie audytu skuteczności polega w opracowaniu dokładnych metod sprawdzania czym jest kolejność zabiegów kontrolnych, metod zbioru i opracowania dowodów audytorskich i wniosków przedsięwzięć kontrolnych. Również metodyka powinna zawierać zasadnicze reguły i procedury, które należy wykonywać w procesie planowania, przeprowadzenia i opracowania wyników audytu skuteczności. Dane reguły określają porządek wyboru tematów i podmiotów sprawdzania skuteczności, ich poprzedniego studiowania, opracowania programów sprawdzania, definiowania ich celów i zagadnień, jak również opracowania kryteriów oceny skuteczności. Zajmują się też metodami przeprowadzania audytu skuteczności, gotowaniem decyzji, wniosków i poleceń według ich wyników. Zawierają też wymagania do struktur i opracowania raportów według rezultatu sprawdzeń.

Po wprowadzeniu audytu skuteczności system państwowej kontroli finansowej w Ukrainie wychodzi na nowy progresywny poziom rozwoju swojej działalności, który w dużym stopniu odpowiada cywilizowanym stosunkom ekonomicznym w całym świecie.

1. *Про затвердження Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм* : Постанова Кабінету Міністрів України від 10 серпня 2004 р. № 1017.
2. *Сподарик В. М. Аудит ефективності – нова форма державного фінансового контролю в Україні / В. М. Сподарик, Н. Ю. Хотнянська. - <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/7623/1/86.pdf>.*
3. *Аудит адміністративної діяльності: Теорія та практика / Аудит адміністративної діяльності; (пер. з англ. В. Шульги). – К.: Основи, 2000 р. – С. 10.*

Olesia Lemishowska

Narodowy Uniwersytet «Politechnika Lwowska»

Jacek Obrzud

Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie

SPRAWOZDAWCZOŚĆ FINANSOWA KORPORACJI W WARUNKACH GLOBALIZACJI GOSPODARKI

Bez względu na przynależność jakiegokolwiek podmiotu działalności gospodarczej do określonej gospodarki narodowej, funkcjonuje ona w ramach obecnej światowej architektury finansowej i gospodarczej, z zastrzeżeniem zasad prowadzenia działalności gospodarczej, standardów technologii informacyjnych i komunikacyjnych. W tym kontekście ogromne znaczenie mają informacje podawane w publicznych raportach podmiotów gospodarki rynkowej, które wskazują na efektywność ich funkcjonowania, potencjał rozwojowy, atrakcyjność inwestycyjną, zdolność kredytową itp. Informacje te są wykorzystywane przez dość zróżnicowane instytucje - państwowe organy planowania, prognozowania i

regulacji procesów gospodarczych w ramach określonej gospodarki narodowej, formacje instytucjonalne na światowych rynkach kapitałowych i inwestycyjnych. Jakość, trafność i kompletność informacji dotyczących sprawozdawczości finansowej w skali finansowej dotyczy przede wszystkim transnarodowych i krajowych spółek o znaczeniu społecznym: "w globalnym otoczeniu gospodarczym wiele podmiotów gospodarczych zyskuje status społecznie znaczący, którymi są także korporacje" [1, str. 7].

Obecnie, w związku z globalizacją gospodarki, rozwiązuje się problemy i sposoby zwiększenia zasad sporządzania sprawozdań publicznych przez korporacje z różnych krajów w ramach konwencji MSSF i GAAR w zakresie koordynacji przepływu informacji na międzynarodowych rynkach kapitałowych: "transformacje gospodarcze pod wpływem mechanizmu rynkowego wymagają nowych wzorców w kształtowaniu poziomu przejrzystości informacji finansowych do odpowiedniego środowiska globalnego" [2, str. 193]. Najważniejszymi cechami jakościowymi informacji jako takich, a w związku z tym informacjami przedstawionymi w publicznej sprawozdawczości korporacyjnej są przejrzystość, celowość, niezawodność i porównywalność. W hierarchicznej strukturze właściwości informacji sprawozdawczych dostarczanych przez Radę Standardów Rachunkowości Finansowej (FASB), są wydzielane właściwości na podstawie orientacji na użytkownika i decyzję. Właściwościami, zorientowanymi na użytkownika, są uważane za odbieralne i akceptowalne w procesie podejmowania decyzji, ale właściwościami zorientowanymi na rozwiązaniach są odpowiedniość i niezawodność.

Wymagania użytkowników mają decydujące znaczenie w odniesieniu do jakościowej charakterystyki informacji, ponieważ to właśnie na potrzeby użytkowników zewnętrznych tworzone są raporty, które muszą cechować się jakością, co stanowi cechę łączącą publiczną sprawozdawczość finansową przedsiębiorstw. Kryteriami jakości sprawozdawczości finansów publicznych są: istotność, której przejawem jest możliwy wpływ na zmianę osądu na podstawie danych sprawozdania finansowego pod wpływem korekty danych dowolnego artykułu, zmian w ratingach, korekty błędów w raportach z poprzednich okresów, itp. Obejmują one również klarowność (permisywność), integralność (koreluje ze znakiem kompletności), kolejność (ciągłość, spójność użycia przez korporację ściśle określonych metod (procedur) księgowych w różnych okresach czasu), porównywalność (zdolność porównywania informacji różnych korporacji) i trafność (przydatne stosowanie dla celów jej przeznaczenia).

Powyższe wymagania są w dużej mierze subiektywne. Jednak oczywiste problemy istniejących konwencji standaryzacji sprawozdawczości finansów publicznych (korporacyjnych) dotyczą: zasad uznawania poszczególnych przedmiotów rachunkowości i, odpowiednio, wersów bilansowych i form sprawozdawczości; zastosowanie szacunków w systemie rachunkowym do weryfikacji kosztów poszczególnych obiektów raportujących, odzwierciedlenie wartości rezydualnej środków trwałych (problemy odpisów amortyzacyjnych od niepodlegających negocjacji aktywów w warunkach postępu technologicznego i szybkiego starzenia się urządzeń technologicznych). Osobno należy podkreślić problem odzwierciedlenia w bilansie przedsiębiorstw niematerialnych zasobów gospodarczych, w szczególności trudności w identyfikacji pewnych rodzajów wartości niematerialnych i składników kapitału intelektualnego i intelektualnego, brak dobrze uzasadnionej i ogólnie akceptowanej metody ich wyceny oraz sformalizowany w jakiś sposób zasad spisywania wartości dla nowo tworzonego produktu lub metod wyceny utraty wartości przez tego rodzaju aktywa.

Przedstawione i inne problematyczne aspekty powodują niespójność ogólnej treści koncepcyjnej i metodologicznej tworzenia wskaźników publicznej sprawozdawczości finansowej przedsiębiorstw dla potrzeb nowoczesnej gospodarki rynkowej, ukierunkowanej na kryteria wartościowe: "niewystarczające jest wykorzystywanie tradycyjnego pakietu sprawozdawczości finansowej jako źródła informacji do oceny wartości przedsiębiorstwa w obecnych warunkach rozwoju światowej gospodarki" [3, str. 17].

Aby przezwyciężyć istniejące problemy, badacze oferują różne sposoby i metody dostosowania nowoczesnego formatu sprawozdawczości finansowej do potrzeb praktyki, w szczególności zdolności do oceny efektywności działania przedsiębiorstw typu korporacyjnego według kryteriów wartościowych. Warunkowo zwanym głównym kierunkiem takich badań globalnych to opracowania tematyczne "Rachunkowość i raportowanie w systemie zarządzania wartością": "odzwierciedlenie wskaźników wartości w sprawozdaniach finansowych sprawia, że jest ważnym źródłem informacji do analizy mechanizmów zarządzania kapitałem, oceny efektywności wykorzystania zainwestowanych środków oraz

określania poziomu wartości dodanej zainwestowanego kapitału, co jest istotnym interesem dla akcjonariuszy przedsiębiorstwa i jego potencjalnych inwestorów" [3, str. 266].

Rozwój takiej adaptacyjnej podstawy koncepcyjnej dla rachunkowości i sprawozdawczości naukowej widzą w uzupełnieniu klasycznych form sprawozdawczości finansowej w inne wskaźniki o charakterze finansowym i niefinansowym o czynnikach wpływających na ujawnianie informacji o wartości przedsiębiorstwa. Jednak dotychczasowa konfiguracja tych wskaźników nie została ukształtowana. W tym celu proponuje się stosowanie metod normalizacji i przekształcania sprawozdawczości księgowej. Jednakże, jeden nie przewiduje rozpatrywania niektórych aktywów wytwórczych, które mogą mieć znaczący wpływ na przepływy pieniężne i wartości rynkowej spółki, a drugi, który obejmuje dostosowanie danych raportowania w celu dostosowania informacji rachunkowych, wspólnych standardów, zawiera pewne wątpliwości - reklasyfikacja punktów sprawozdawczości i wprowadzenie w niej korekcyjnych jest możliwym środkiem doprowadzenia sprawozdawczości do zgodności z wymogami MSSF / US GAAP / MSR. Jednakże nie opracowano jeszcze ogólnie przyjętego standardu doprowadzenia sprawozdawczości przedsiębiorstwa dla odzwierciedlenia jego stanu wartościowego na rynkach kapitałowych i inwestycyjnych.

Brak sformułowanej koncepcji nowego, adekwatnego do potrzeb współczesnej gospodarki, formatu publicznej sprawozdawczości finansowej zastępuje się zastosowaniem różnych rodzajów aktuarialnych systemów rachunkowości, które, jak się uważa, mogą przekształcać tradycyjne wskaźniki księgowe w kryteria wartościowe. Tego typu rachunkowość prowadzona jest metodą podwójnego zapisu i poprzez określone metody przetwarzania danych księgowych dostarcza informacji o zmianach wartości rynkowej przedsiębiorstwa. W praktyce w większości przypadków służby księgowe nie prowadzą takiej rachunkowości i nie przekazują jej w celu interpretacji giełdom lub ekspertom ds. wyceny. Oczywiście jest, że w ten sposób stosowane są różne metody, które tracą element porównywalności wskaźników publicznej sprawozdawczości finansowej różnych korporacji.

Przedstawione problemy dotyczące możliwych sposobów dostosowania tradycyjnego (znormalizowanego) formatu sprawozdawczości finansowej do współczesnych kryteriów, a także istniejących pilnych potrzeb praktyki w nowym typie sformalizowanych wskaźników sprawozdawczości finansowej, aktualizują badania w kierunku opracowania odpowiedniej dla nowoczesnej gospodarki sprawozdawczości finansowej przedsiębiorstw.

1. Pulypenko L. M.. *Opracowanie koncepcji stworzenia publicznego systemu raportowania dla korporacji w gospodarce postindustrialnej: Monografia / LM Pulypenko - Lwów: Wydawnictwo Politechniki Lwowskiej, 2016 r. - 336 s.* 2. *Dostępność sprawozdawczość finansowa: Nowy trend: w książce „rachunkowości, analizy, audytu, rachunkowości i podatków w zglobalizowanej gospodarce” / Y. Dankiva - Użhorod: Wydawca UzhNU "Goverla", 2018. - 300 s.* 3. *Koryagin M.V System rachunkowości przedsiębiorstw zarządzania kosztami: teoretyczne i metodologiczne koncepcje: monografia / M.V.Koryahin. - Lwów: LKA, 2012. - 380 s.*

Maria Plekan

Narodowy Uniwersytet «Politechnika Lwowska»

Dominik Kowal

Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie

FUNKcjONALNOŚĆ INFORMACJI O INNOWACYJNYM POTENCJALE PRZEDSIĘBIORSTWA

Celem każdego rodzaju innowacyjnej działalności jest zwiększenie efektywności finansowo-gospodarczej i konkurencyjności przedsiębiorstwa. Działalność Innowacyjna realizowana jest za pomocą wdrożenia do produkcji i podaży rynku nowego lub udoskonalonego produktu, wdrożenia nowej technologii lub nowych rozwiązań organizacyjno-technologicznych w produkcje, administracyjny lub komercyjny zakres działalności przedsiębiorstwa.